

Yugoslaviako Errealidadea

Sozialistak igesi doaz edonora, errealidadetik ametsetara. Sozialista asko dago gaur Rusiagaz deskontentu; eta, holakoetan lehenago be gertatu* izan dan legez, sozialistok banandu egin dira, bakoitza bere aldetik. Batzuek Chinako ereduaren* alde abiatu jakuz, Cubagaz dabiltz beste batzuek, Txekosloveniaren aldekoak ez dakie nora jo, eta sozialista demokrazia-zaleetako ez gutxik Yugoslavian ikusi uste dau "irugarren bidea". Hau da, demokrazia ta sozialismoa batera.

Holako askok Yugoslavia esaten dauanean, errealidade bat esan, baina amets* bat irudikatzen edo imajinatzen dau. China-ta esanda be, bardin egiten da. Ikus daigun apur bat Yugoslavia.

Erresuma* edo Estatu federala da Yugoslavia. Holako Erresumetan, federazioaren banakuntzea edo mugaketea begiratu behar da lehen lehenik, Estaduaren lurkarta* politikazkoa hortxe agiri jakun ezkerro. Batez bere, nazinotasun asko dagoan Estaduetan, Yugoslavian bezala*.

Yugoslaviako federazioan, serbiarrak, kroziarrak, esloveniarrak, mazedoniarrak, ungariarrak, turkiarrak, montenegrotarrak, etc. bizi dira: nazinotasun ezbardin asko.

Eta behin baino gehiagotan ibili dira nazinotasunok asaldaturik*. Joan dan udan bertan, esaterako, montenegro-

tarrak eta albaniarrak ziran Belgradogaz auzitan*. Udazkenean, esloveniarrak ebiltzan aserre*. Ta apur bat geroxeago, musulmanak.

Bai, nazinotasunen prolema asko dago Yugoslavian. Buruausteak nonnahi dagoz; eta ez legoke horren aurka zer esanik, prolema horreen iturburua federazioaren estruktura edo egituran bertan ez balego. Ze nazinotasunak eta minoriak Yugoslavian zelan federatuta dagozan artez neurtu ezkerro, berehalaxe igarri leiteke, etorkizunean Estatu hau ikaragarritzko prolemekin konfrontatu beharrean dagoala. Alboko Estaduakaz lehenengo: Yugoslaviako ungariarrak, albaniarrak, eslovakiarrak ondo erakusten deuskue hori. Eta bere barruan gero: noizarte iraun daike gaurko nazinotasunen banakuntza artifizialak?

Kroziarrak (4 miloe t'erdi) esaterako, iru Errepublika federaletan dagoz bananduta: Kroazian bertan, Bosnia-Herzegovinan eta Vojvodina-ko Euskalde* autonomoan. Beraz*, Serbiagaz lotuta. Holan ba, kroaziarren politikazko indarra, motela ta ahula* da, batasunik bakoa da ta. Holan, erraz* nagusitzen jake Belgrado serbiarra ta zentralistea beste nazinotasunei, demokrazia itxurea galdu barik.

Jose Azurmendi

Ehun urte Gandhi jaio zala

Mohandas Gandhi eukan izena. Mahatma Gandhi deitzen eutsoen.

Gizontxo, argal, ezgauza, belarri andi ta begi txiki, izara antzeko soinekoagaz jazten zan beti Gandhi. Munduko agintari eta nagusiekin ikusten eban jendeak fotografietan. Indiako agintaria zan.

"Gandhismoa eta honek dakarrena, hori dana aurretik kendu eta zanpatu egin behar dogu", esan eban Churchill-ek.

Eta haren jaiotzearen ehungarren urtea ospatzean, Paulo VI garrenak esan dau: "Indiak arro egon behar dau, eta arrazoez, zuzendari hau euki daualako".

Gandhi jaio zala, ehun urte pasatu dira urrilaren 2-an. Ehun urteko gizona dogu, ba, Gandhi, nahiz-eta buru bero batek, traizinoz, haren gorputzari eriotzea emon.

Gandhi, bizi da. Berak dinosku: "Biolentziarik-eza, gizonen legea da. Biolentzia, barriz, animalien legea".

Pentsa geinke beharbada, biolentzia barik ezin goakezala imora, lotara ez bada.

Baina kontu! Biolentziarik-eza eta bildurra, bi dira, ez hat. Oilokeria, nagikeria eta biolentziarik-eza ez ditu Gandhik ezkondu. Biolentziarik-eza, indar egile eta eragile bat da, benetako gudu* bat da, maitasunetik jaioa. Gaitzaren kontra doa, ez gaitzoaren kontra.

Pausu nagusi bi emon zituan Gandhik arazo honetan, mugimentu bi martxan jarriaz: "Sarvodaya" mugimentua, alkartasun, batasun, anaitasun eta alkar laguntzearen kontzientzia sortzeko. Eta bigarrena: "Satyagraha", lege okerre jaramonik ez egitea, gobernu zanpatzaile bategaz bapere ez kolaboratzea, hortik eriotzea etorriaren.

Gandhiren prestutasun honek ez dauko zerikusirik oilokeriarekin. Obeto dino berak: "Biolentziarik-ezak ez dau esan nahi, txarraren kontra joateko modu guztiak ukatzen dirala. Ezta pentsatu bere. Biolentziarik eza, nik ulertzen dodan moduan behintzat, "talion" legea bera baino gudu* bizi eta benetakoagoa da, baina moral mailan".

Talion legeak, "begia begiaren truke" dino. Eta Gandhik, "maitasuna gaitzaren truke".

Joan Mari Torrealdoi

